

Pred velikimi dolžnostmi

Čeprav so parlamentarne volitve že za nami, se v naši slovenski javnosti kljub temu nadaljuje razprava o njihovem poteku ter zlasti o njihovem izidu. Kar na Tržaškem in Goriškem najprej pade v oči, je dejstvo, da med slovenskimi volivci ni prišlo do polarizacije glasov okrog obeh velikih strank, kar je glavna značilnost izida zadnjih političnih volitev na vsedržavni ravni, temveč da so se naši volivci tudi tokrat več ali manj ravnali tako kot na prejšnjih državnozborskih volitvah, se pravi, da so povečini glasovali za komunistično stranko in v manjši meri za Slovensko skupnost ter za socialistično stranko. To pomeni, da ni bilo bistvenih premikov, kar kaže na določeno politično ustaljenost in morda tudi negibnost slovenskega volilnega zbora na Tržaškem in Goriškem. Povsem drugačen je seveda položaj v videmski pokrajini, kjer ima Krščanska demokracija še vedno vodilno vlogo tudi med slovenskimi volivci, čeprav so zadnji volilni izidi pokazali, da pozicije Krščanske demokracije vidno pričenjajo načenjati druge leve italijanske vsedržavne stranke, zlasti komunisti, in tudi Slovenska skupnost, ki se je v tej pokrajini prvič pojavila na volitvah.

Kot smo že omenili, je izid parlamentarnih volitev potrdil, da je komunistična partija vodilna stranka med Slovenci na Tržaškem in na Goriškem, kar je treba vsakakor vzeti na znanje. Partija je zaradi tega prvenstva gotovo upravičeno ponosna, a zavedati se mora, da je s tem tudi prevzela glavno odgovornost za nadaljnjo usodo slovenskega ljudstva v Italiji. Če je toliko slovenskih volivcev in volivk tudi tokrat zaupalo svoj glas partiji, pomeni, da so te slovenske množice prepričane, da se bo ta stranka tudi odločno zavzela za rešitev in ureditev odprtih manjšinskih vprašanj in zlasti da ne bo ostalo samo pri prizadevanjih, temveč da se bodo besede končno spremenile v dejanja.

Prvenstvo partije med slovenskimi volivci je torej tesno povezano z natančnimi dolžnostmi in tudi otipljivimi rezultati, kajti v nasprotnem primeru bo treba reči, da imajo prav tisti, ki trdijo, da partija slovenske množice le instrumentalizira, da ji pridejo prav le za krepitev njene strankarske moči ter strankarskega vpliva tako na krajevni kot na vsedržavni ravni. Položaj slovenske manjšine v Italiji je po našem prepričanju namreč prišel do take točke, da se nikakor ne moremo več zadovoljiti s splošno in načelno trditvijo, da sta rešitev naših problemov in torej naš nadaljnji obstoj odvisna od družbene preobrazbe v državi,

(dalje na 3. strani)

NIKAKE GOTOVOSTI O NOVI VLADI

Vse kaže, da bo sestavljanje nove italijanske vlade, ki naj bi izšla iz volitev 20. junija, dolgo trajalo. V drugi polovici tega tedna se sestajajo vodstva posameznih strank, da analizirajo volivne rezultate in razpravljajo, kaj zanaprej. Fotem bo treba izvoliti še predsednika obeh zbornic parlamenta in predsednika parlamentarnih skupin posameznih strank, ker šele potem bo lahko začel predsednik Leone formalna posvetovanja o tem, komu zaupati mandat za sestavo nove vlade. Nekateri komentatorji v tisku pa vendarle zamerijo politikom, da se tako togo držijo tega formalnega postopka, ker da bi lahko začeli s pogovori oziroma s posvetovanji med posameznimi strankami glede sestave nove vlade že prej. To velja predvsem za Krščansko demokracijo in socialiste, kajti od teh dveh strank je najbolj odvisno, kakšna bo nova vlada in kdaj bo prišlo do nje.

Za zdaj je položaj tak, da socialisti še vedno vztrajajo pri zahtevi po široki koaliciji ali bolje rečeno vladni večini, ki naj bi obsegala vse stranke razen MSI. To naj bi bila »nujnostna vlada«, ki bi sprejela nujne ukrepe za odpravo ali omiljenje gospodarske in politične krize v državi. V opoziciji bi po tem socialističnem osnutku ostali samo neofašisti - nacionalistična desnica. Komunisti pa niso preveč navdušeni za tako široko koalicijo in bi raje, da bi prišlo

do sporazuma med krščansko demokratsko in komunistično stranko za skupno vladanje. Ta želja je pri komunistih tako močna, da kar že vidijo, kako »začenjajo prevladovati v Krščanski demokraciji težnje po pogajanjih in sporazumu s KPI«, kot je izjavil član komunističnega vodstva Amendola. Toda vsi vidnejši krščansko-demokratski voditelji, ki so doslej dali kake izjave za tisk, ostajajo pri tem, da je sicer treba pridobiti socialiste za sodelovanje v novi vladni večini in vladi, da pa mora ostati komunistična stranka v opoziciji. Po njihovem se ne sme mešati vlog vladne večine in opozicije. Sklicujejo se tudi na to, da je šla Krščanska demokracija s takim programom na volitve in zato so jo ljudje volili, torej mora ostati temu stališču zvesta. Komunisti odgovarjajo skoro v grozečem tonu, da so danes v parlamentu močnejši kot kdajkoli prej in da se brez njih ne da več vladati, s čimer hočejo reči, da lahko preprečijo odobritev zakonov, ki bi jih hotela spraviti vlada brez njihove odobritve skozi parlament.

Socialisti so neodločeni kakor vedno. Ne bi radi prevzeli kake resnične odgovornosti. Ta kompleks strahu pred odgovornostjo je že dalje časa naravnost značilen za italijansko socialistično stranko. Boji se trdnega sodelovanja v vladi, da ji ne bi bilo

(Dalje na 8. strani)

Slovenska skupnost o volitvah

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je objavilo naslednje poročilo:

V petek, 25. junija, se je v Jamljah sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti in obravnavalo volilne izide parlamentarnih volitev dne 20. junija. Soglasno je ocenilo volilne rezultate liste Slovenske skupnosti na ozemlju celotne dežele Furlanije - Julijske krajine za povsem zadovoljive in izredno vzpodbudne za nadaljnjo utrditev slovenske liste na prihodnjih deželnih in drugih upravnih volitvah. Šlo je namreč za izredno močan pritisk vsedržavnih strank na slovenske volivce, da bi se odločali po svojem ideološkem prepričanju in ne predvsem kot Slovenci. Deželno tajništvo zato ugotavlja, da je pretežna večina zavednih slovenskih volivcev ohranila mirno kri ter se ni vdala psihozi strahu za usodo demokracije ter varljivim upom, da samo velike stranke lahko jamčijo zaščito koristi slovenske narodne skupnosti.

Slovenska skupnost je iz tega neenakega boja za slovenske glasove izšla z dvignjenim čelom ter politično utrjena in prekaljena. Glasovi oddani za njen znak in program potrjujejo ugotovitev, da Slovenci niso zadovoljni s politiko vsedržavnih strank — tako vladnih kot opozicijskih — do problemov slovenske manjšine.

V zvezi z nekaterimi očitki med volilno kampanjo in zlasti sedaj po objavljenih rezultatih, češ da je samostojni nastop SSK preprečil izvolitev slovenskega komunističnega poslanca, deželno tajništvo Slovenske skupnosti poudarja, da tudi v bodoče ne bo več nudilo priložnosti vsedržavnim strankam, da bi špekulirale na račun glasov Slovencev. Če je KPI resnično hotela izvoliti Slovence v poslansko zbornico, je imela dvojno možnost: da bi bil kandidat sporazumno izbran po predsodnem posvetovanju vseh političnih in drugih kompo-

(Dalje na 4. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 4. julija 1976, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Albert Roussel: Godalni kvartet v d duru, op. 45. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Prigode Huckleberryja Finna«. Napisal Mark Twain, prevedel Pavel Holecček, dramaturgiral Jožko Lukeš. Prvi del. RO. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Operetna fantazija. 16.30 Filmska glasba. 17.00 »Zločin na Kozjem otoku«. Napisal Ugo Betti, prevedel Ivan Savli. SSG v Trstu. Režija: Mario Uršič. 18.30 Nedeljski koncert. 19.15 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. Simfonični orkester Radiotelevizije Ljubljana vodi Samo Hubad. 22.30 Glasba za lahko noč.

: : PONEDELJEK, 5. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.30 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Ivan Cankar v Trstu - Violinist Tomaž Lorenz, pianis Pavel Šivic. Pavel Šivic: Sonata - Vitezi vesele postave od »Jurija s pušo« do »Čuka na palci« - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 6. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.15 Umetnost. 18.30 Pianist Emil Giljels. 18.45 Zbirka plošč. 1945-1975: 30 let gledališkega amaterstva v naši deželi. 19.20 Južna Amerika igra in poje. 20.00 Šport. 2.35 G. Rossini: Seviljski brivec, opera.

: : SREDA, 7. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.15 Umetnost. 18.30 Vokalno instrumentalni ansambel »Gruppo incontro«. 18.55 Igra pianist Silvio Donati. 19.10 Slovenska povojna lirika: »Romar«, Stanko Janežič. 19.25 Western-pop-folk. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Daniele Zanettovich. Sodeluje pianistka Mariša Borini. 21.45 Glasba za lahko noč.

: : ČETRTEK, 8. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.30 Umetnost. 18.30 Madrigali Jacoba Gallusa. 18.50 Orkester »Aspalathos Bras«. 19.10 Alojz Rebula: Po deželi velikih jezer (2) »Slutnja Bobrovega otoka«. 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 »Igralci«. Enojeanka, napisal Zarko Petan. RO. Režija: Miro Opelt. 21.30 Glasba za lahko noč.

: : PETEK, 9. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: 45 in 33 obratov. 18.15 Umetnost. 18.30 Alessandro Mirt: Allegro za godala; Four Shakespeare Song za sopran, godala in čelesto; Concertino za klavir, godala in pavke. Sopranistka Gloria Paulizza, pianistka Gudula Mattuchinna. Komorni orkester »Ferruccio Busoni« vodi Aldo Belli. 19.00 Ansambel Mojmir Sepeta. 19.10 Na počitnice. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Ferdinand Leitner. 21.25 Glasba za lahko noč.

: : SOBOTA, 10. julija, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 8.15 Umetnost. 18.30 Sergej Prokofjev: Simfonija št. 5 op. 100. 19.10 Slovenski biografski roman: Anton Slodnjak: »Neiztrohnjeno srce« (Martin Jevnikar). 19.25 Glasbeni drobiž. 19.40 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Nenavadne in skrivnostne zgodbe: »Tipična angleška zgodba«. Napisal Aleksander Marodič. RO. Režija: Stana Kopitar. 21.15 Ritmični orkester vodi Ettore Ballotta. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Glasba za lahko noč.

Italijanska kriza in tuja posojila

Deset ali celo več milijard dolarjev naj bi znašala nova gospodarska pomoč, katero pripravljajo za Italijo zahodne države. Rešitev gospodarske krize je namreč eno glavnih vprašanj v Italiji po parlamentarnih volitvah.

O posojilu so razpravljali na zasedanju, katero so imeli v Luksemburgu gospodarski ministri ter predstavniki podjetij in sindikatov Evropske gospodarske skupnosti. Podrobneje pa so proučili na gospodarskem vrhunskem sestanku, ki je bil na Portoriku in katerega so se udeležile Združene države, Italija, Velika Britanija, Francija, Zahodna Nemčija, Japonska in Kanada.

Po istih poročilih naj bi 10 milijard dolarjev za Italijo prispevale Združene države in razne druge države, ki niso članice Evropske gospodarske skupnosti. Ta pomoč naj bi utrdila liro in okrepila zaupanje italijanskih podjetij v gospodarski razvoj. Denar bi tudi lahko uporabili za nakup določenih vrst blaga. Podpore pa bi bile povezane z določenimi pogoji ter bi italijanska vlada morala dati jamstva za socialne in upravne reforme v Italiji. Slednje je izjavil podpredsednik izvršnega odbora Evropske gospodarske skupnosti Haferkam.

V italijanskem odposlanstvu v Luksemburgu je bil med drugim zakladni minister Colombo. Časnikarjem je povedal, da sestavlja načrt za stabilizacijo in ponoven vzpon italijanske industrije. Za izvedbo tega načrta pa so potrebne tuje podpore. Omenjeni načrt vsebuje tri temeljne točke: odprava primanjkljaja pri javnih izdatkih, omejitev plačnih poviškov in s tem olajšanje investicij ter zmanjšanje obrestnih mer.

Podpore Italiji bi lahko podelil Mednarodni denarni sklad. Ta je menda že pripravljen dati Italiji srednjeročno posojilo vrste »stand by« v znesku 530 milijonov dolarjev iz posebnih pravic do dvigov. To je najvišja vsota, katero predvideva januarski sporazum, katerega so na finančnem področju zahodne države sklenile januarja na Jamajki. Omenjeno vsoto bodo lahko do-

polnili z raznimi dodatki, ki pa ne bodo preseгли milijarde dolarjev. Tudi Mednarodni denarni sklad postavlja Italiji pogoje za dobro upravljanje posojil. Pogoja sta predvsem dva: omejitev širjenja posojil ter zmanjšanje državnega primanjkljaja.

Poleg tega Mednarodni denarni sklad želi, da bi Italija sprejela še eno obveznost. Ta se tiče brzdjenja premične draginske lestvice ter sovpadanja plačilnih poviškov s produktivnostjo. Koliko bolj pa se bo Italija obvezala glede ene izmed teh treh točk, toliko večje olajšave bo imela glede ostalih dveh.

Nova enotna vietnamska država

Severni in Južni Vietnam bosta tvorila odslej eno državo, ki se bo imenovala »Socialistična republika Vietnam«. Izbrali so ji tudi že novo zastavo, grb in narodno himno. Sestavljajo ji tudi ustavo. V teh pogledih niso pokazali velike fantazije.

Zastava bo rdeča s peterokrako rumeno zvezdo na sredi. Grb bo skoro enak, a okrogel; poleg rumene zvezde bosta upodobljena v njem še dva klasa kot simbol poljedelstva in nazobčano kolo kot simbol industrije. Za himno so izbrali neko bojno pesem koračnico iz časa osvobodilnega boja proti francoski kolonialni upravi do leta 1950. Glavno mesto države bo Hanoi, zdaj prestolnica Severnega Vietnama; Saigon, prestolnica Južnega Vietnama, pa se bo odslej tudi uradno imenoval Ho Ši Minh, po pokojnem revolucionarnem voditelju.

Uova država je nekaj večja kot Jugoslavija in ima nekaj nad 40 milijonov prebivalcev. Dežela je torej precej goste naseljena. Velika večina prebivalcev je Vietnamcev mongolske rase, mešanih z Malajci, precej pa je tudi manjšin.

Nova država je nekaj večja kot Jugos-

(Dalje na 8. strani)

Pogum »disidentov« ali popuščanje v helsinškem duhu?

Skupina bivših Dubčekovih sodelavcev pri gibanju »praške pomladi« je poslala poslanico konferenci komunističnih strank v vzhodnem Berlinu. V njej zahtevajo pravico, da branijo svoje ideje, in poudarjajo veljavnost programa za »socializem s človeškim obrazom«. Opozarjajo tudi na položaj na Češkoslovaškem, kjer so po letu 1968 izključili na stotisoče ljudi iz partije in jih odrinili na stranski tir življenja samo zato, ker so ostali zvesti svojemu pojmovanju socializma in načelom, kot jih je poudarila tudi konferenca v Helsinkih.

Pismo so podpisali med drugim bivši zunanji minister Jiri Hajek, bivši prosvetni minister Vladimir Kadlec, bivši tajnik partijske organizacije v Pragi Bohumil Simon, filozof Karel Kosík in bivši predsednik akademije znanosti Ivan Walek.

Bivši Dubčekov tajnik Oldrich Jaros pa je poslal zahodnim dopisnikom v Pragi pi-

smo, v katerem obtožuje češkoslovaško policijo in notranje ministrstvo, da ne dovolita Dubčeku, da bi sprejemal obiske. Tudi njemu so preprečili obisk pri njem.

Iz Moskve pa poročajo, da so tudi Nobelov nagrajenec Andrej Saharov, Jurij Orlov, ki je izgubil službo zaradi svojih idej, in Valentin Turčin, predsednik sovjetske sekcije »Amnesty International«, poslali odprto pismo voditeljem komunističnih partij na konferenci v vzhodnem Berlinu. Pismo pravi, da je položaj v Sovjetski zvezi sicer boljši kot v Stalinovem času, vendar pa vlada in oblasti še vedno sistematično kršijo državljanske in politične pravice državljanov. Trije disidenti zahtevajo tudi jamstva za uveljavljanje pravice do ustanavljanja družbenih skupin, ne da bi bili pobudniki zato izpostavljeni vladnim sankcijam, in pravice do svobodnega izražanja lastnega prepričanja.

EGIDIJ VRŠAJ:

Tržaški velesejem in sodelovanje Alpe - Adria

Vsakoletni mednarodni velesejem v Trstu nudi priložnost za analizo gospodarskega sodelovanja Italije z Jugoslavijo in Avstrijo, ki sta najbolj zvesti udeleženci na tej gospodarski manifestaciji v našem mestu. Letošnje srečanje je bilo tembolj pomembno, ker je bilo prvo po podpisu italijansko-jugoslovanske pogodbe v Osimu 10. novembra 1975. Italijanski in jugoslovanski gospodarstveniki so zaradi tega tudi obsežno razpravljali o perspektivah za izvajanje določb osimske pogodbe.

Posebno pozornost so posvetili ustanovitvi proste industrijske cone na Krasu, ki bo obsegala 15 kvadratnih kilometrov, od tega 10 kvadratnih kilometrov na jugoslovanskem ozemlju in pet kvadratnih kilometrov na italijanskem ozemlju. Ta cona — kot je bilo poudarjeno — bo postala veliko industrijsko središče za izvoz. Vsekakor je nekaj izrednega, da dve državi z različnima družbenima sistemoma in z različno stopnjo industrijskega razvoja skupaj ustanovita prosto industrijsko cono. Ne gre samo za sodelovanje obmejnih krajev, marveč za skupno cono celotnih gospodarstev dveh držav: Jugoslavije in Italije.

Industrijska cona je namenjena proizvodnji in torej ne gre zgolj za trgovinsko cono za manipulacijo z blagom. Izdelano blago bo namenjeno izvozu predvsem v Evropsko gospodarsko skupnost in v države v razvoju. Industrija bo visoko tehnološka z velikimi naložbami kapitalov in torej z manjšo zaposlitvijo delovne sile. Proizvajalna dejavnost ne bo smela škodovati okolju in tovarne ne bodo tiste vrste, ki potrebujejo velike količine vode. Za ta namen bo uveden natečaj, na podlagi katerega bodo izbirali podjetja, ki se bodo lahko naselila v prosti industrijski coni.

Po dosedanjih ocenah računajo, da bo v prosti coni lahko delovalo okrog 150 manjših podjetij, ki bodo zaposlovalo od 10 do 15 tisoč delavcev. Proizvodnja ob polnem izkoriščanju obratov bo nudila letni izvoz od 250 do 300 milijonov dolarjev. Ostaja odprto vprašanje razlašanja zemlje.

Z industrijskim sodelovanjem naj bi tudi nadoknadili razne pomanjkljivosti v medsebojnih gospodarskih odnosih, kot je na primer stalni primanjkljaj v jugoslovanski trgovinski bilanci z Italijo. Lani je italijansko-jugoslovanska trgovina dosegla milijardo 250 milijonov dolarjev, kar je za 7,8 odstotka manj kot v letu 1974. Jugoslovanski izvoz v Italijo je znašal samo 371,9 milijona dolarjev, medtem ko je bil

italijanski izvoz več kot dvakrat večji kot jugoslovanski ter je dosegel 868,9 milijona dolarjev. Jugoslovanski primanjkljaj v trgovinski bilanci z Italijo je tako dosegel nov negativni rekord v višini 497 milijonov dolarjev. Leta 1973 je na primer jugoslovanski primanjkljaj znašal samo 64 milijonov dolarjev.

V ustroju jugoslovanskega izvoza v Italijo odpade na surovine in kmetijske pridelke kar 70 odstotkov blaga. Gre predvsem za živo govedo in meso, za les in celulozo in za razne druge surovine. Ivoz omenjenega blaga pa je nazadoval, kar je povzročilo znaten padec celotnih jugoslovanskih pošiljk v Italijo.

Po drugi strani se je italijanski izvoz v Jugoslavijo povečal v vseh sektorjih razen v živilskem in surovinskem. Največji porast so dosegli končni izdelki, stroji, industrijski obrati, prevozna sredstva in nadomestni deli. Na te izdelke odpade 34 odstotkov porasta in na izvoz petrolejskih proizvodov 68 odstotkov porasta. Iz tega je videti, da je Jugoslavija važno tržišče za italijansko kovinarsko industrijo in za industrijo opreme ter za širok krog drugih sektorjev.

Po mnenju jugoslovanskih gospodarskih krogov je mogoče razširiti izmenjavo zlasti še na naslednjih sektorjih: les in lesni izdelki, izdelki

celuloze, aluminij in končni izdelki iz aluminija, marmor in njegovi izdelki, usnjarski izdelki, kožuhovina in volna, obutev, tekstilna industrija, konfekcija in pletenine, preproge, odeje, poljedelski in živilski izdelki od mesa in rib do konzerv, obrtniški izdelki v srebru, medenini, lesu in volni, stroji in industrijska oprema, kmetijski stroji ter turizem in komunikacije. Zlasti zadnja dva sektorja sta zelo važna za splošno razširitev gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo.

Posebno pozornost so na italijansko-jugoslovanskih pogovorih ob 28. tržaškem velesejmu posvetili obmejni trgovini po tržaškem in goriškem sporazumu. V nasprotju z nazadovanjem meddržavne trgovine v letu 1975 se je lani mejna trgovina povečala. Kot rečeno, je jugoslovanski izvoz v Italijo lani nazadoval za 24 odstotka. Po tržaškem in goriškem sporazumu pa se je jugoslovanski izvoz dvignil od šest milijard lir v letu 1974 na 12 milijard v letu 1975, a uvoz je napredoval od 11 milijard na 12,3 milijarde lir. Blagovne izmenjave v okviru obeh sporazumov so se tako lani dvignile od 17 na 24,3 milijarde lir ali za 43 odstotkov. Spodbudni so tudi doslej znani letošnji rezultati, to je za prvo trimesečje 1976.

Po tržaškem avtonomnem računu je mejna trgovina napredovala od 15,7 milijarde lir v letu 1971 na 18,5 milijarde lir v letu 1975. Napredovale so tudi blagovne izmenjave po goriškem sporazumu v zadnjem dveletju. Leta 1974 so dosegle 2,8 milijarde lir in lani 5,7 milijarde lir.

(Dalje na 4. strani)

PROSTOR MLADIH

Sinova za čast staršev

Junija leta 1953 sta bila usmrčena na električnem stolu v New Yorku Julius in Ethel Rosenberg, zakonski par, ki je bil malo več kot dve leti prej obsojen na smrt pod obtožbo, da sta izdala atomske tajnosti Sovjetski zvezi. Oba sta ves čas preiskave in procesa zanikala krivdo, toda nekatere priče, zlasti Ethelin brat, ki so mu obljubili, da bo oproščen, če bo priznal, so ju neusmiljeno bremenile. Takrat je ustvarjal javno mnenje preko velikega dela ameriškega tiska zloglasni demagog MacCarthy, ki je bil takoj pripravljen obtožiti intelektualce, ki niso odobravalni uradne ameriške politike, za izdajalce, komuniste in vohuje Sovjetske zveze. Žrtvi te histerične protilevičarske gonje (ki pa je, kot vsak histeričen fašistoidni demagoški antikomunizem, Sovjetski zvezi samo koristila), sta bila tudi Julius in Ethel Rosenberg, ki sta bila po rodu Juda in sta imela smolo, da sta bila v službi v ustanovi za atomsko silo ter sta stala politično bolj na levi, čeprav nista bila komunisti. Odolžili so ju vohunstva in obsodili ter tudi usmrtili. Mnogi, posebno v evropskih intelektualnih krogih, so bili že tedaj prepričani, da sta žrtvi maccarthyzma in da sta bila po krivem obsojena.

Ko sta morala umreti na električnem stolu, sta bila njuna otroka Robert in Michael stara komaj 10 in 8 let. Ker sta bila starša več let v zaporu, so ju torej ločili od matere in očeta že v nežni otroški dobi. Ko sta ostala siroti, ju je posinovila neka družina Meerepol in jima dala tudi svoj priimek. Zdaj sta Robert in Mihael že mlada

moža. In sklenila sta oprati čast svojih nesrečnih staršev. S potrpežljivim trudom sta zbrala mnogo pisem, ki sta jih pisala starša iz ječe in v katerih zatrjujeta svojo nedolžnost. Iz pisem pa so razvidni tudi njun značaj, kultura in svetovni nazor, temelječi na dediščini ameriške svobodoljubnosti in trdne judovske etične vzgoje ter pristne kulture. Sinova sta zbrala ta pisma v knjigo, ki prinaša v drugem delu še pregled težkega boja ameriškega »disidentstva« proti uradnim »resnicam«, boja, v katerem sta podlegla tudi njuna starša. Sinova hočeta doseči, da se proces proti mrtvima Rosembergoma ponovi in da se tako izkaže njuna nedolžnost. Odločena sta oprati čast svojih staršev. Knjiga ima naslov »Vajina sinova sva« in je izšla pred nedavnim tudi v italijanskem prevodu pri založbi Garzanti (»Siamo vostri figli«, 488 strani).

Zvesta sinova Robert in Michael sta odločena nadaljevati svoj boj za rehabilitacijo staršev. Prvi uspeh sta že dosegla: zvezni sodnik June Green je zarteval od ameriške vlade vse dokumente, ki se nanašajo na Juliusa in Ethel Rosenberg, da jih preuči. FBI pa se je čutila dolžna, da objavi del svojih dokumentov o zadevi Rosenberg, 735 strani, kar pa je manj kot ena desetina vse dokumentacije o preiskavi proti zakoncema Rosenberg. Robert in Michael sta prepričana da bosta uspela, vesta pa tudi, da bo boj še dolg in težak, kajti tudi danes ima reakcionarni maccarthyzem v Združenih državah še dolgo in težko roko in tudi tam disidentom ni z rožicami poslano.

Pred velikimi dolžnostmi

(nadaljevanje s 1. strani)

od uveljavitve naprednih političnih in družbenih sil, od zmage delavskega razreda in podobnih dogodkov, kajti dobro vemo, da čas ne dela nam v prid, da se asimilacija nadaljuje in da je izpodjedanje naših narodnih korenin še vedno nezadržno v teku. Če se bomo torej pustili omamiti in se tudi v dobri veri predali upanju ali prepričanju, da je treba za rešitev naših problemov čakati na velike in korenite spremembe v družbi in državi, utegne postati takšno naše ravnanje usodno.

70-letnica Bohinjske železnice na Vrdeli

Pred sedemdesetimi leti, 19. julija 1906 so ob prisotnosti prestolonaslednika Franca Ferdinanda slovesno odprli »Bohinjsko železnico«. Državna železnica je povezovala Trst z Jesenicami po Soški dolini. Prvega oktobra istega leta so dokončali predor pod Karavankami in tako neposredno povezali Trst z Beljakom, Celovcem in Dunajem. Drugi odsek je povezoval Beljak z

Münchenom. Znano je, da je pred petdesetimi leti vozil vlak s tržaške postaje državne železnice (Campo Marzio) do Münchena v dobrih osmih urah. Po prvi vojni pa še do danes je povezava veliko zamudnejša.

Šlo je za izreden podvig, saj so zahtevno alpsko železnico dokončali v petih letih. Proga ima 42 viaduktov ter nad 600 mostov in predorov. Najdaljši predor, ki povezuje Podbrdo z Bohinjsko Bistrico, meri 6339 metrov. Solkanski most pa je še danes s svojimi 85 metri omenjen v knjigah o rekordih kot najdaljši kamniti ločni most na svetu. Progo so v zadnjih letih uporabljali le za krajevni in tovorni promet. S tržaške postaje državne železnice do Opčin so pa sploh že desetletja vozili le tovorni vlaki.

PIKA NA I

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti v Trstu je pred dnevi objavilo naslednjo izjavo:

»Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti v Trstu si ob proučevanju zadnjih volilnih izidov ne domišlja, da bi lahko komurkoli dajalo nauke, a hkrati ni pripravljeno sprejemati kake nauke. Zato se omejuje le na nekatere ugotovitve:

1. Slovenska skupnost meni, da je dobro prestala najhujšo preizkušnjo, ki je dejansko bila »križarska vojna« med KPI in KD; 2. KPI in KD sta želi sadove omenjene križarske vojne, ki je tudi v naši deželi dejansko uničila manjše stranke, razen Slovenske skupnosti; 3. Slovenska skupnost ostaja na osnovi volilnih izidov in po številu glasov druga stranka med Slovenci; 4. Slovensko skupnost lahko razume jeznorito reakcijo KD na svoj račun, a odklanja očitke pretiranega nacionalizma, ki jih KD neutemeljeno skuša navajati.

Slovenska skupnost v tej zvezi raje ugotavlja, da je KD prejela toliko glasov tudi zaradi boja proti osimski pogodbi, ki ga je vodil eden njenih kandidatov in ki je žal po preferenčnih glasovih tudi zmagal.

5. V zvezi s pozivi KPI na razmišljanje zaradi neizvolitve slovenskega parlamentarca — gre natančneje za komunističnega parlamentarca slovenskega jezika — Slovenska skupnost vabi vse tiste, ki so glasovali za njegovo izvolitev, naj razmišljajo o dejstvu, da je bil inž. Cuffaro izvoljen tako v tržaškem okrožju kot v okrožju Videm, Gorica, Pordenon in Belluno. Zato bi slovenski komunist lahko postal poslanec, saj bi bilo dovolj, da bi inž. Cuffaro optiral za svojo izvolitev v videmskem okrožju; očitno pa je, da KPI tega ni hotela.

Za počastitev sedemdesetletnice proge je tržaška sekcija ljubiteljev železnic organizirala v nedeljo, 27. junija, izredni potniški vlad z lokomotivo na paro po celotni progi do Bleda. Vožnje se je udeležilo nad 400 navdušenih potnikov. Med častnimi gosti je bil tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Ivan Renko. Vlak se je dalj časa ustavil v Novi Gorici, kjer ga je pričakala godba in godba v narodnih nošah je potnike pričakala tudi na Bledu.

Potnike je prijetno presenetila in navdušila tudi pobuda Svetoivančanov ali bolj Svetoivančank, ki so pričakale jubilejni vlak na vrdelški postaji v dragocenih izvirnih narodnih nošah. Vlak se je ustavil na vrdelški postaji za dobre četrte ure. Potniki so veselo slikali in pozdravljali. Ta prizor, s katerim so domačini počastili pomemben jubilej in izpričali svojo prisotnost, je posnela tudi koprski televizija.

Tržaški velesejem

(Nadaljevanje s 3. strani)

Za okrepitev sodelovanja celotnega gospodarstva na obmejnih področjih je bil stavljen predlog, naj bi ustanovili stalno mešano italijansko-jugoslovansko komisijo za obmejno gospodarsko sodelovanje. Ta naj bi imela širša pooblastila in možnost predlaganja dopolnitev in razvoja blagovne menjave ter reševanja tekočih vprašanj celotne obmejne gospodarske kooperacije. K razvoju gospodarskih stikov med obema državama naj bi prispevalo tudi odprtje predstavništva Gospodarske zbornice Jugoslavije v Trstu. Predsedstva trgovinskih zbornic v Trstu, Ljubljani in Zagrebu pa so ustanovila odbor za stalne medsebojne stike.

Trenutno veliko razpravljajo o izboljšanju blagovnih list za mejno trgovino, tako list A in B kot zlasti brezcarinskih list C in D. Postavljen je bil predlog, naj bi brezcarinske izmenjave po listah C in D dosegle 7,3 milijarde lir.

Važno vlogo na obmejnem področju igra tudi videmski sporazum za maloobmejni promet. Žal pa se zadevna mešana italijansko-jugoslovanska komisija že ni sestala več let. Pomembnost videmskega sporazuma potrjuje dejstvo, da je v maloobmejnem prometu lani prispelo iz Italije v Jugoslavijo 4 milijone 396 tisoč vozil ter v obmejne občine 9 milijonov 698 tisoč

potnikov. Trgovine na drobno so v obmejnih jugoslovanskih občinah v maloobmejnem prometu predale kar za 4,6 milijarde novih dinarjev blaga. Gostje s prepustnicami so menjali 36,7 milijarde lir. Največ deviz so pustili gostje v okviru maloobmejnega prometa v občinah Nova Gorica, Sežana, Koper, Izola, Piran in Tolmin.

Po drugi strani imajo seveda od maloobmejnega prometa velike koristi tudi trgovine v Trstu, Gorici in Vidmu. Lani so Jugoslovani v Trstu nakupili blaga za 70 do 75 milijard lir in za letos je na podlagi dosedanjega dotoka mogoče sklepati, da bo omenjena vsota presegla 100 milijard lir.

Veliko se v zadnjem času razpravlja tudi o izboljšanju prometnih zvez med Italijo in Jugoslavijo, zlasti na prehodu Fernetiči-Sežana. 22. junija so v Sežani odprli prvi del suhozemskega terminala. Važnost tega mejnega prehoda je razvidna iz dejstva, da se je tovorni promet čez mejo tu povečal od milijona 468 tisoč ton v letu 1965 na tri milijone 250 tisoč ton v letu 1974. Od tega je odpadlo na promet blaga po cesti 700 tisoč ton in na promet po železnici 2 milijona 550 tisoč ton. Za leto 1985 pričakujejo za mejni prehod Sežana - Fernetiči že 10 milijonov ton blagovnega prometa. Dalje naj bi odpadlo 20 odstotkov prometa na cesti in 80 odstotkov prometa na železnico.

In še nekaj o gospodarskih odnosih med Italijo in Avstrijo. Trgovina med Italijo in Avstrijo zadnja leta stalno narašča v obeh smereh. V obdobju 1950 - 1964 je avstrijski izvoz v Italijo znatno presegal italijanski izvoz v Avstrijo. V naslednjem desetletju so bile izmenjave med obema državama več ali manj uravnotežene. Po drugi strani se je italijanski izvoz v Avstrijo lani nenadoma povečal za 20 odstotkov ter je dosegel 479 milijard lir, medtem ko so avstrijske dobave Italiji nazadovale za 13 odstotkov ter so veljale 391 milijard lir. Tako je imela Avstrija v bilanci z Italijo primanjkljaj 88 milijard lir.

Vzroke tega primanjkljaja je treba iskati v različni strukturi obeh trgovinskih tokov ter v močnem padcu lire v razmerju s šilingom, zaradi česar se je italijansko blago za avstrijske uvoznike pocenilo. Avstrijska razstava na letošnjem velesejmu je bila pod geslom: Les — zvesti prijatelj v vsakdanjem življenju.

Slovenska skupnost o volitvah

(nadaljevanje s 1. strani)

nent slovenske manjšine ali pa da bi inž. Cuffaro, ki je bil izvoljen v Trstu in v okrožju Gorica - Videm - Belluno, prepustil mesto v tržaškem okrožju slovenskemu kandidatu. Poslanec Cuffaro pa je po sklepu vodstva svoje stranke optiral za Trst in tako prepustil mesto v okrožju Gorica - Videm - Belluno svojemu italijanskemu kolegu.

Iz enakih razlogov tajništvo SSK zavrača očitke DC, da je Slovenska skupnost s svojim samostojnim nastopom onemogočila uveljavitev njenih kandidatov v Trstu in Gorici.

Spričo navedenih dejstev in volilnih rezultatov izhaja, da je bil samostojni nastop slovenske politične stranke nujno po-

treben, saj je končno zaobjel vse Slovence v deželi in dokazal, da pripadniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji nočemo biti pasiven objekt volilnih špekulacij in potegavščin vsedržavnih italijanskih strank, ampak tvoren subjekt, ki hoče svobodno in zavestno odločati o svoji usodi.

Zato se deželno tajništvo Slovenske skupnosti iskreno zahvaljuje vsem podpisnikom; aktivistom in tradicionalnim ter novim volilcem v videmski provinci, ki so jo v tako lepem številu podprli na nedavnih parlamentarnih volitvah in s tem potrdili njen narodnoobrambni in gospodarsko socialni program, kakor tudi vsem drugim volivcem socialističnega ali komunističnega prepričanja, ki so zlasti pri volitvah za senat volili za Slovensko skupnost.

Volilna podoba na Goriškem

Volitve v poslansko zbornico in senat so na Goriškem pokazale podobno sliko kot drugod v državi: glasovi so se osredotočili predvsem okrog dveh strank, Krščanske demokracije in Komunistične partije, ki sta se okrepili, medtem ko se vse ostale stranke postale šibkeje. V tej ostri polarizaciji glasov, v kateri ni imela nobene možnosti za izvolitev poslanca oziroma senatorja je Slovenska skupnost ohranila svoje pozicije. Pri volitvah za senat je dobila 2.434 glasov, za poslansko zbornico pa 2.353. Na lanskim pokrajinskih volitvah je Slovenska skupnost dobila 9.970 glasov. Gre torej za manjši padec glasov, ki ga bo moralo vodstvo stranke analizirati, ki pa je bil na drugi strani nadomeščen s prilivom novih glasov v videmski pokrajini, kjer je ta stranka dobila nad 1000 glasov. Kandidati na listi Slovenske skupnosti so se takole uveljavili: Marija Ferletič je dobila v goriški pokrajini 405 preferenčnih glasov, Andrej Bratuž 99, Damijan Paulin 47, Remo Devetak 44, Rafko Dolhar 21, Marilka Korsič por. Cotar 20, Maks Gergolet 19, Marijan Terpin 19, Simon Prešeren 10, Andrej Makuc 9, E-

mil Valentinčič 8, Bogomir Špacapan 6 in Franc Mljač 4. Kot je znano, sta dva slovenska kandidata na Goriškem nastopila na listah italijanskih strank, in sicer Ivan Bratina na listi KPI, kjer je dobil 2577 preferenčnih glasov, in sovodenjski župan Jožef Češcut na listi PSI, na kateri je dobil 394 preferenčnih glasov.

Lista Slovenske skupnosti je v vseh treh slovenskih okoliških občinah, Števerjanu, Doberdolu in Sovodnjah, na drugem mestu, v Števerjanu je pri volitvah za senat kot tudi za poslansko zbornico zaostala za KPI samo za en glas razlike, in to zaradi tega, ker je nekaj desetih volivcev glasovalo za KD. Preseneča tudi večje število glasov, oddanih KD, v sovodenjski občini. V splošnem pa je volilna podoba v slovenskih va-

seh na Goriškem enaka tisti na Tržaškem. Slovenski volivci so glasovali predvsem za tri stranke, Slovensko skupnost, KPI in PSI, pri čemer je opaziti določeno oslabitev PSI tudi med slovenskimi volivci, podobno kot v vsedravnem merilu. Vzrok padca števila glasov za Slovensko skupnost v primerjavi z lanskimi deželnimi volitvami pa je verjetno v tem, ker je bil nastop te stranke pri političnih volitvah na Goriškem novost, svojo vlogo pa je odigralo tudi pismo skupine ljudi, pristašev nekdanje Slovenske demokratske zveze, ki so vabili slovenske ljudi, naj volijo KD. Tudi sama krščansko-demokratska stranka je pošiljala propagandno gradivo, pisano v slovenskem jeziku, v slovenske družine. V tej luči se je pokazala odločitev Slovenske skupnosti, da tudi na Goriškem na političnih volitvah nastopi samostojno, kot modra izbira, saj je to terjala volilna baza, zlasti njen mlajši del.

Edinstven koncert v Gorici

V torek, 22. junija, je bil v cerkvi sv. Ignacija v Gorici koncert, kakršnega v tem mestu le redko slišimo. Orkester bratislavskega in zbor praškega radia sta izvajala »Veliko mašo v h - molu« znanega baročnega skladatelja J.S. Bacha. Skladbo je izvajala mogočna pevsko-instrumentalna skupina približno 150 ljudi, sodelovali pa so tudi pevci-solisti. Posebnost koncerta so bile majhne prenosne orgle, delo bavarske firme Deiniger - Renner iz Oettingena, napravljene po izvirnem zaročnem vzoru.

Bachova »Velika maša v h-molu« sodi med njegova najboljša in najbolj znana dela, saj je vložil vanj vse svoje veliko glasbeno znanje. Po zaslugi dirigenta sta se zbor in orkester zlila v skladno celoto, omeniti pa je potrebno še mednarodno zasedbo pevcev-solistov, ki so v arijah pokazali občutljivost za pravilno stilno podajanje in veliko pevsko kulturo. Podobno velja za 80-članski pevski zbor, ki je od začetka do konca več kot dve uri trajajoče maše pokazal odločno obvladovanje svoje partiture, kar je nujen pogoj, da zbor sploh »vzdrži« v tako zahtevnem delu. V orkestru se je odlikovala skupina petih baročnih trobent, ki nam je na trenutke pričarala prav slavnostno vzdušje. Češki in slovaški umetniki so predstavili baročno umetnino, v kateri so združene najboljše prvine in spoznanja tedanjega glasbenega ustvarjanja.

Številna množica poslušavcev je povsem

napolnila prostrano ladjo travniške cerkve in na koncu nagradila izvajace z dolgotrajnim ploskanjem. Izkupiček koncerta je namenjen žrtvam potresa v Furlaniji.

—o—

Kratke z Goriškega

Na Goriškem so še vedno v ospredju razprave in polemike v zvezi z nedavnimi volitvami. Krščanska demokracija je namreč očitala Slovenski skupnosti, da je njen samostojni nastop preprečil izvolitev Micheleja Martine v senat, kar je pokrajinsko volstvo stranke ostro zavrnilo. Kot je znano, je nekdanja Slovenska demokratska zveza na političnih volitvah v preteklosti podpirala Krščansko demokracijo.

Znani orgelski mojster prof. Hubert Bergant je priredil v soboto, 26. t.m., orgelski koncert v baziliki na Sveti gori. Izvajal je Bachove toccate in fughe.

—o—

S TRŽAŠKEGA

Te dni bo za osem mesecev prenehal voziti openski tramvaj na spodnjem delu proge, zaradi nujnih popravil. Zdi se pa, da bi ga radi ukinitili, ker ACEGAT, kamor zdaj spada, nima naklonjenosti zanj. Mnogi so to predvidevali takoj ko je prišel iz zasebne lasti v okvir mestnega podjetja. Prej ni bilo treba nikoli prekinjati njegovih voženj za toliko časa.

Ukinitev tramvaja bi sicer ne bila tragedija, če bi ne bila prava tragedija vožnja z redkimi in premajhnimi mestnimi avtobusi na Opčine. Stari ljudje naj ne hodijo nanje!

—o—

V vzhodnem Berlinu je v teku konferenca 29 komunističnih partij iz evropskih držav. Jugoslovansko delegacijo vodi sam predsednik Tito. Do jugoslovanske udeležbe je prišlo potem, ko so Sovjeti črtali iz osnutka resolucije skoro vse tisto, kar je poudarjalo vodilno vlogo sovjetske partije in Sovjetske zveze v mednarodnem komunističnem gibanju. Tito je poudaril v svojem govoru na konferenci pomen tabora neuvrščenih za socialistični svet.

MATURE NA SLOVENSKIH SREDNJIH ŠOLAH

Danes, v četrtek, se začenjajo kot po vsej Italiji mature tudi na slovenskih višjih srednjih šolah v Trstu in Gorici. Vseh maturantov v Trstu in Gorici je letos 123, vključno tri privatiste.

Na trgovskem tehničnem zavodu »Žiga Zois« je letos 38 maturantov (lani 29). Na znanstvenem liceju »France Prešeren« jih je prav tako 38 (lani 27). Na klasičnem liceju bo letos 7 maturantov, na učiteljski »A.M. Slomšek« pa 24, kar je precej več kot lani.

V Trstu bodo, kot vedno, delali maturanti tudi maturanti goriškega klasičnega liceja »Primož Trubar« in goriškega učiteljskega »Simon Gregorčič«. Matura se začinja danes s pismeno nalogo iz slovenščine.

P.S.

Ko je bil list že v tisku, smo zvedeli, da se mature začnejo v petek, 2.t.m., ker so dijaki nekega zavoda v državi bili še pred dnevi obveščeni o naslovu italijanske naloge iz matematike (za učiteljske). Na ministrstvu bodo zato morali izbrati druge naloge.

Velik uspeh 6. festivala domače glasbe

Zelo veliko število navdušenega občinstva se je v soboto in v nedeljo 27. junija udeležilo festivala slovenske domače glasbe, ki sta ga že šesto leto organizirali prosvetno društvo »Franc Sedej« in ansambel »L. Hlede« v sodelovanju s števerjansko občinsko upravo. Letošnji festival je potekal v obsežnem Formentinijevem parku.

Števerjanskega festivala se je letos udeležilo 16 ansamblov. Komisija je po sobotnem nastopu izbrala za finale devet skupin.

Nagrado za najboljšo melodijo je prejel ansambel Franca Lipičnika iz Zagorja ob

Savi, za najboljšo izvedbo ansambel »Mejaši«, duet ansambla Taims je prejel nagrado za najboljšo pevsko skupino, za besedilo je prejel nagrado Franc Pohajač (Taims), občinstvo je dodelilo nagrado revije Stop ansamblu Iga Radoviča, nagrado revije Antena pa je prejela skupina Ivana Korošca, ki se je izkazala kot najboljši debitant. Udeležencem so podelili še številne bogate trofeje.

Tudi letos je števerjanski festival potrdil kvaliteto pobude in odlično organizacijo. Ob robu festivala so odprli razstavo kvalitetnih briških vin.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

BORIS PAHOR

O filologinji Angeli Meriano in Grkih v južni Italiji

Pred kratkim je italijansko dnevno časopisje poročalo o grški profesorici Angeli Meriano, ki naj bi s trajektom iz Grčije priplula do italijanske obale, se izkrcala in potem izginila. Za navadnega bralca ena izmed vsakodnevnih vesti črne kronike, s katerimi sredstva javnega obveščanja lahko bogato postrežejo, ko pa se ugrabitve in ropi vrstijo kar na tekočem traku. Če pa je govor o banditskem dogodku na južnem predelu italijanskega škornja, potem je bralcu ali poslušalcu tako in tako vse razumljivo in preprosto, kakor da gre za ustaljene podnebne motnje, katerim je neko ozemlje pač usodno podvrženo.

Ker pa tokrat ni šlo za izginitev nekega bogataša, temveč za gospo, ki se ukvarja z jezikoslovjem, je časopisna novica spodbujala domišljijo in radovednost. Kajti kdo neki naj se v današnjem potrošniško-razbojniškem ozračju loti tako nespodbudnega podviga, kot bi bila ugrabitev filologinje!

A vendar. Saj nikoli ne veš, kako zamotane so lahko na jugu štrene maščevalnih naklepov, gospa Meriano pa se zanima za grško etnično skupnost v Kalabriji, kaj to ni lahko zadosten razlog za morebiten poskus kakega izsiljevanja?

Na srečo ni bilo tako hudo. Namesto da bi se takoj javila pri svojih znancih v kalabrijskih grških vaseh, si je gospa Meriano poprej ogledala nekaj italijanskih zanimivosti in se začudeno javila, ko je zagledala v tisku svoje ime.

Zakaj vse to pripovedujem? Čisto preprosto zato, ker sem gospe Meriano, ki mi je poslala svojo knjigo o grški skupnosti v Italiji, obljubil, da bom o nji spregovoril v kakem našem listu, pa zavoljo sto drugih misli obljube nisem izpolnil in sem se tega zavedel šele, ko je grško skupnost na jugu zaskrbelo, da ne preti kaka nevarnost priljubljeni znanstvenici, ki se je posvetila študiju njenih starožitnosti.

Spoznala sva se na Aspromontu, ko je našemu Mednarodnemu združenju za zaščito ogroženih jezikov in kultur uspelo zbrati v Kalabriji komisijo, ki naj prouči obupen položaj tamkajšnjih grških naselij. Bilo je v vasi Bova, visoko na strmih pobočju, ko smo se sredi ozkih uličic pogovarjali o Gerhardu Rohlfisu, o Magni Graeciji, o povodnih, ki bodo uničile, kar se asimilaciji in izseljevanju ni posrečilo. Priznati pa moram, da me je pri pogovoru s stasito in krepko gospo takrat zmotil eden od ob-

Nova, 5. številka revije »Rivista della città di Trieste, prinaša med drugim poročila o novih šolskih gradnjah v Trstu, o občinskih intervencijah na gospodarskem sektorju, o odobritvi dokončnega načrta za ceste do pomola VII. in o odobritvi pogodbe med občino in ustanovo ECA za pomoč na domu starim ljudem. Prinaša tudi članke o beneškem sestanku o italijansko - jugoslovanskem sodelovanju glede pristanov, in o športnih napravah v Trstu, o potresenih v Furlaniji itd.

—o—

Papež Pavel VI. je obhajal 1. julija trinajsto obletnico svojega ustoličenja. Bilo je trinajst trnovih let, pravijo komentatorji in ne samo cerkveni.

činskih svetovalcev, ki me je, ko je zvedel, da pripadam slovenski narodni skupnosti, nagovoril po slovensko in me ves žareč in razburjeno zgovoren odpeljal po tesnem hodniku med hišami v stavbo, kjer me je njegova mati sprejela kot dolgo pričakovanega sorodnika! Njena življenjska usoda, njen odhod iz postojnske vasi, njeno vdovstvo po obmejnem miličniku, ki da je v fašističnih dneh priskočil na pomoč tolkerim Slovincem — ta nepričakovani odmev naše primorske tragike je za nekaj časa zasenčil ostanke grške omike in grškega jezika, zavoljo katerih sem se podal na tako dolgo pot. Strine pa so stikale glave, ko me je stara žena pred odhodom objela in se je v hlad ukrivljene uličice lovila govorica, ki ni spominjala ne na italijansko ne na grško poreklo.

Komaj popoldne, ko smo se z roverjem vozili po nemogočih prepadnih klancih do izgubljenih vasi Galičanò, Rogu, Kontofuri, mi je prijazen sprem-

ljevalec, ki je sedel poleg mene, govoril o filologinji, ki prihaja iz Aten in ostaja pri njih dolge tedne ne samo zato, da bi proučevala njihovo arhaično narečje, ampak iz ljubezni do občestva, ki je zapuščeno sredi divjine. Ljudje da ji že pravijo kar mama, posebno odkar jih je peljala na obisk v Grčijo, kjer so strmeli od začudenja, da je na svetu dežela, kjer v modernih mestih govorijo isti jezik kot oni na aspromotskih strminah in v odročnih globelih.

Tako sem si podatke, ki sem o njih že vedel in jih je prijatelj Sergio Salvi zbral v svoji knjigi o *Odrežanih jezikih*, dopolnil z živim pričevanjem stvari in ljudi. O teh vtisih bom povedal obširneje kje drugje. Tokrat sem hotel vsaj nekoliko približati našemu bralcu znanstvenico, o kateri je bral v časniku in ni o nji mogel vedeti, da gre za eno izmed pomebnih grških hčera, ki jim je pri srcu usoda grškega občestva na italijanskem jugu; da gre za somišljenko in prijateljico, zakaj vprašanje rešitve ogroženih jezikov in kultur ni vprašanje te ali one skupnosti, temveč skupno vprašanje nas vseh.

Zato je bil ob časniški vesti strah grških ljudi v Kalabriji upravičen, saj bi bili z izgubo pomembne zaščitnice dosti večje sirote, kot so. A zato sem ob njihovi pomiritvi tudi jaz vesel, čeprav mi je vest očitala, da nisem držal obljube.

Zdaj sem se tega očitka rešil; grškim ljudem v Kalabriji pa bom v svojem dnevniku posvetil posebno poglavje.

22. številka revije »Mladje«

S Koroškega je prispela nova, 22. številka revije »Mladje«. Kar pogosto in redno izhajanje te revije v zadnjem času je eden izmed razveseljivih pojavov v slovenskem življenju na Koro in ustvarjalne volje, predvsem pa tudi kot došek, kot znak tamkajšnje slovenske vitalnosti kaz, da se oblikuje tam močna inteligenčna plast, kakršne je Korošcem doslej vedno manjkalo.

Na začetku revije je objavljena kratka fantastično-realistična novela »Dogodek pod mostom«, katere avtor je mladi Josef Blajs, zdaj študent na celovski univerzi. To je novo ime med koroškimi slovenskimi literati, in sodeč po tej noveli, nekaj obeta. Napisana je živahno in zanimivo. Posebno se mu posreči opis raznih podrobnosti, ker zna z malo besedami podati vse značilnosti. Želeli pa bi si manj alegoričnosti in več realizma. To velja še posebno za drugi Blajsov prispevek v tej številki, za kratko novelo »Muha«. V tej občutimo mešanje grobege naturalizma in alegoričnega simbolizma že kar neprijetno. Sledijo štiri pesmi Gustava Januša »Greh-smeh«, »Rožmarin trpin«, »Zavit v pomlad« in »On«, v katerih je občutiti močan vpliv ljubljanske reistične pesniške mode Menimo, da bi se morali mladi koroški literati izogibati posnemanju in ustvarjati čim bolj samostojno, kajti kar je lahko v Ljubljani nekam normalen pojav literarne mode ali snobizma, vpliva pri Korošcih kot izrazito epigonstvo oziroma provincialno posnemanje in spakovanje. Podobno bi lahko rekli o štirih pesmih Olge Vouk, napisanih brez pik in drugih ločil. Resnično poezijo občutimo le v zadnji z naslovom »Revanša«, medtem ko vpliva satirični ton prvih treh suhoparno in skoro mučno. Dve modernistični pesmi je objavil tudi mladi France Merkač, absolutno slovenske gimnazije v Celovcu, ki študira zdaj psihologijo na salzburški univerzi. To sta morda najboljši pesmi v tej številki, preveva ju resnično pesniško čustvo in tudi jezikov-

no sta dobri. Ravno v jezikovnem pogledu — lahko bi rekli tudi: po pesniški formi — pa nas še ne zadovoljijo štiri pesmi Josefa Blajsa, čeprav jih vsebinsko odlikuje neka grozljiva izvirnost ali baladnost.

Lev Detela je prispeval esej o ameriško-avstrijskem pesniku in pisatelju Herbertu Huhnerju, ki ga predstavlja »Mladje« z grozotno zgodbo pod naslovom »Der itz« (Dovtip) v nemškem izvirniku in v slovenskem prevodu in s štirimi pesmimi, prav tako v nemškem izvirniku in v slovenskem prevodu. Prevodi pesmi (prevajavec ni naveden) pa so bolj šibki. Tako npr. nemška beseda Fratz ne pomeni smrkavca, ampak razvajenega otroka, otročaja. Smrkavec je v slovenščini napol dorasel fant prostaškega obnašanja. Slovenci tudi ne rečemo, da nekemu prepustimo prednost, ampak »damo prednost«; besedo Packung bi bilo boljše prevesti z besedo paket ali zavitek namesto zavoj; niederrennen ne pomeni prehiteti, ampak podreti itd. koda zaradi teh netočnosti v prevodih, ker so pesmi lepe in izvirne po vsebini in slogu.

Wolfgang Brunbauer, mlad in že uveljavljen avstrijski arhitekt, je objavil kot posvetilo svojim slovenskim prijateljem kratko razpravo o kulturnem domu za dvojezično prebivalstvo, »po pogovorih na Dunaju, na Koroškem in Tržaškem«, kot pravi v opombi. V njej nakazuje, kakšen naj bi bil tak kulturni dom in kakšnim funkcijam bi moral zadoščati. Ta prispevek je izredno zanimiv. Isto se lahko reče o osnutkih in skicah za dom Kluba slovenskih študentov na Dunaju, tudi delo arhitekta Brunbauerja. Celovski avtor Wolfgang Holzinger je objavil v nemščini napisano razpravo o odnosih med nemško in slovensko govorečim prebivalstvom na Koroškem v sedanosti in preteklosti. Sledi slovenski povzetek. Na koncu prinaša revija še nekaj polemčnih in drugih člankov o aktualnem dogajanju.

Sodobno kmetijstvo

Nameni in izkušnje vinskih razstav

Konzorcij pridelovalcev vin tržaške občine je v okviru jubilejne X. vinske razstave tipičnih krajevnih vin v Križu priredil srečanje-razgovor o »Namenih, izkušnjah in perspektivah vinskih razstav v tržaški pokrajini«, katerega so se udeležili poleg številnih vinogradnikov iz raznih krajev tržaške pokrajine predstavniki krajevnim uprav in ustanov (župan Guštin za zgoniško občino, odbornik Ota za dolinsko občino, odbornik Škabar za repentaborsko občino, tajnik Kmečke zveze Volk in izvedenec Bukavec, načelnik Opazovališča dr. Millo, za Kmetijsko nadzorništvo dr. Vremec in izvedenec Zudenigo). Manjkali so predstavniki tržaške, devinsko-nabrežinske, miljske občine, pa predstavniki Pokrajinske turistične ustanove, Avtonomne letovišcarske ustanove Trstu, predstavnik tržaške pokrajinske uprave. Manjkali so prav tisti predstavniki (Trst in Milje), katerih nezanimanje za vinogradništvo in vinske razstave se bridko maščuje tej veji domačega kmetijstva, pa tudi zaradi odsotosti predstavnikov turističnih ustanov ni moglo srečanje pozitivno rešiti problema, ki tare organizatorje vinskih razstav, namreč ustrezne reklame in finansiranje takih pobud in njih vključitev v seznam turističnih prireditev pri nas.

Po uvodnih besedah predsednika Konzorcija pridelovalcev vin tržaške občine Mira Sedmaka, je namene srečanja orisal dr. Millo, ki je skupno z dr. Vremcem pomagal pri uresničenju in pri vodenju potrebnega in zelo koristnega srečanja. Sre-

čanje je potekalo v živahni izmenjavi mnenj in izkušenj. Ne da bi se ustavili pri poročanju o posameznih posegih, bomo na kratko podali najvažnejše zaključke in napotke, ki so izšli iz srečanja.

Okvirni koledar vinskih razstav je v glavnem utečen, ni treba posebnih dogovorov med zainteresiranimi organizatorji, pač pa ostane odprto vprašanje skupne reklame (plakata, propagandnega materiala). Da smejo sodelovati na vinskih razstavah le vinogradniki, ki pridelujejo sami svoj pridelek (ki torej ne kupujejo tujega grozja) je bilo več kot jasno, prav tako ne dela preglavic določitev najmanjših količin pridelka kot pogoj za udeležbo na razstavah, ker se to v praksi že dolgo dela) ostane problem zagotovitve zadostne količine vin tistih vinogradnikov, ki so bili nagrajeni na občinskih vinskih razstavah in ki nato sodelujejo na pokrajinski vinski razstavi. O predselekciji prijavljenih vin so se prisotni izrekli pozitivno, vendar je želeli, da ostanejo imena odvrnjenih vinogradnikov tajno. Tem naj bi naknadno poslali obrazložitev zavrnitve vina. O trenutku sporočitve imen nagrajencev na vinskih razstavah so bila mnenja deljena, čeprav so utemeljitve izbire primerne trenutka za to bile dokaj prepričljive (nekateri sporočajo imena nagrajencev zadnji dan, drugi nekako na sredi — tako na pokrajinski vinski razstavi, medtem ko v zgoniški občini takoj po ocenitvi vin s strani ocenjevalne komisije sporočijo imena nagrajencev in sicer že prvi dan, češ da daje to možnost preverjanja dela komisije). O udeležbi vinogradnikov na pokrajinski vinski razstavi tudi ni bilo razhajanja, saj naj bi v bodoče vodili dve ločeni ocenjevanji, za nagrajence občinskih vinskih razstav na eni strani in ločeno za tiste, ki niso sodelovali na občinskih vinskih razstavah (znano je, da tržaška in miljska občina ne prirejata občinskih vinskih razstav).

Važen problem je predstavljalo vpraša-

nje cene pridelovalcem, katera naj bi po mnenju vinogradnikov nikoli ne smela biti manjša od tiste, po kateri prodajajo svoj vinski pridelek pridelovalci sami doma. Prisotni so se nato spoprijeli z vprašanjem ustreznih struktur (ogrodja in kioskov), ki povzročajo precej stroškov in katere bi kazalo skupno nabaviti in nato skupno uporabljati. Prav tako potreben bi bil nakup hladilne naprave, saj ne razpolagajo vsi organizatorji razstav s primernimi kletnimi prostori v neposredni bližini razstavnega prostora. Vsi so kritizirali premajhno zanimanje pristojnih deželnih oblasti za krajevne vinske razstave, saj nekateri organizatorji sploh ne dobivajo kake podpore. Vsi so se strinjali, da bi morala pokrajinska turistična ustanova prevzeti izdatke za reklamiranje vinskih razstav. Prisotni so se tudi strinjali s predlogom, da bi bilo treba uskladiti tudi stranske prireditve, dvigniti njih kakovost in jih razporediti na celotno obdobje razstav (npr. mednarodno tekmovanje godb na pihala).

Posebno pozornost je na srečanje zadelo tudi vprašanje osmic, zlasti izvajanje dolinskega odbornika Ote, ki je seznanil prisotne, kako so tam uspešno začeli boj proti zlorabi domačega pridelka s strani tistih, ki tuje vino prodajajo na osmicah kot domače. Sklicali so sestanek prizadetih, ki so se ga udeležili polnoštevilno (83) in na katerem so sklenili prek komisij sestavljenih iz samih kmetovalcev sproti nadzirati in preverjati prošnje in sicer na podlagi obrazca, kjer mora prosilec navesti kraj svojih vinogradov in število trt ter tip nasađa. Zamisel dolinske občine se je odlično obnesla in zgleda, da ji bojo sledile še ostale dolinske krajevne uprave.

Srečanje - razgovor, se je zavlekel do pozne ure, je vsekakor treba beležiti kot izredno koristno pobudo, ki ne bi smela ostati brez odmeva pri naših krajevnih in pokrajinskih ustanovah in ne nazadnje pri pristojnih kmetijskih deželnih uradih. Kriškim vinogradnikom, ki brez pomoči občine prirejajo razstavo domačih vin — o tem in drugih vprašanjih bo treba še spregovoriti — pa naj gre s tega mesta — topla zahvala in priznanje.

Zaščita okolja v Italiji

Tudi v Italiji se prebujata zavest, da je treba hitro nekaj storiti za zaščito pokrajine in okolja, preden bo prepozno in bo egoizem posameznikov in denarnih družb povzročil nepopravljivo škodo. Uradni list Italijanske republike je prinesel te dni tri odloke ministrstva za varstvo kulturnih dobrin in okolja, s katerimi je proglašeno celotno ozemlje treh občin v Italiji za »območje velikega javnega interesa«, kar pomeni z drugimi besedami, da je zaščiteno. To so občine Santo Stefano d'Aspromonte v pokrajini Reggio Calabria, Vastogirardi v pokrajini Campobasso in Rumo v pokrajini Como. Učinek teh odlokov je ta, da mora biti odslej vsak projekt za kakšna dela, ki bi spremenila podobo teh krajev, odobren od pristojnega višjega ravnateljstva za varstvo kulturnih dobrin.

Pod zaščito je bil postavljen zdaj tudi severni del občine Ravenna med Candianom in ustjem reke Reno. S tem je dopolnjena zaščita borovih gozdov (slovite »pinete«) na območju Marina Romea, San Vitale in gozdno področje v Valle della Canna. Tako je bila ustvarjena enotna zaščitena cona, povezana z dolinami Comacchio, ki se odlikuje po naravni lepoti in značilnostih, važnih za znanost. Kot znano, so bili zlasti borovi gozdi pri Ravenni cilj špekulacij za razprodajo in gradnjo počitniških vil.

Bližajo se 21. olimpijske igre

Čez dobra dva tedna, točneje 17. julija, se bodo v kanadskem mestu Montreal pričele 21. poletne olimpijske igre. Prav v teh dneh posamezni državni olimpijski odbori izpopolnjujejo sezname reprezentantov, ki jih bodo zastopali na tem prazniku mladine in športa. Čeprav je še pred mesecem zgledalo, da se Kanadčanom ne bo posrečilo dokončati vseh objektov določene roka, je v Montrealu vse nared. V zadnjih tednih so delali nepretrgoma v treh dnevnikih izmenah in tako nadoknadili zastoje, do katerega je prišlo zaradi cele serije stavk gradbincev.

Novost letošnjih iger pa je tudi v tem, da bodo olimpijski ogenj poslali iz Grčije v Kanado preko umetnega satelita. Plamen bodo sicer prižgali na tradicionalni način z lečami na gori Olimp, nakar bodo plamenico ponesli grški baklonosci do atenskega stadiona. Tu bodo s posebno napravo spremenili spektrum plamena v zvok in ga preko satelita poslali v nekaj sekundah v Kanado. Podobna naprava bo v Ame-

riki zvoke spremenila v plamen, katerega bodo ponesli preko vseh kanadskih pokrajin do Montreala, kjer bodo 17. julija popoldne uradno prižgali žaro, ki bo gorela noč in dan vse do 1. avgusta, ko bo konec 21. olimpijskih iger.

Jugoslavija se bo iger udeležila s precej številno reprezentanco, ki šteje okrog 80 športnikov. V to število je vključenih tu 12 košarkarjev, ki se prav v teh dneh borijo na kvalifikacijah v kanadskem mestu Hamilton. Največ možnosti za osvojitve kake olimpijske kolajne ima skakalec v daljavo Nenad Stekič, ki je evropski rekord v tej disciplini, rekord pa je postavil lani prav v Montrealu. Za kolajno se bosta borili tudi roketmetna in vaterpolska reprezentanca, mnogo pa si v Jugoslaviji obetajo tudi boksa in rokoborbe.

Italija bo poslala v Montreal preko 200 športnikov, med katerimi so tudi taki, ki se bodo borili za olimpijski naslov. V vrsto teh spadajo strelci, nekaj atletov in jadralcev, možnosti pa ima tudi košarkarska reprezentanca.

ŠAH

Dvojni napad s kmetom, *vulgo* tudi škarje imenovan, je vse prej kot matna kombinacija. Uvod vanj je običajno žrtev ali žrtve, ki privlečejo, prikujejo, sovražne figure na ona »prava« polja, ki omogočajo neprijetni dvojni napad. Prej kot lepe, se škarje splačajo: prinesejo več materiala, kot pa je bil žrtvovan. Ekonomija in estetika pa sta — če izvzamemo redke slikarje, ki se spoznajo na obe — povsod drugod hudo narazen.

Toliko bolj diši po izvornem, svežem in novem študiju, kot je današnja (Kasparjan). Matni napad v njej sloni izključno na škarjah.

BELI: Kg8, Lc8, Sd6, f4, g3, h4

ČRNI: Kh5, Tf1, Th2, f6, g5, h6

Beli na potezi zmaga.

Ključ je karseda normalen:

1. Se8

S strašno grožnjo 2. Sg7+ Kg6, 3. Lf5 mat. Seveda ne pomaga nič vzeti s kmetom kmeta na f4 ali h4: polje g5 ostane slejkoprej pod nadzorstvom belega. Bolj herojski odgovor 1. ... Tf4: pa seveda ne naleti na 2. gf4!, ampak na 2. Sg7+ z zaključkom, ki je podoben onemu v spodaj priobčeni glavni varianti in ki ga bo bralec, ko to preigra, zlahka sam našel.

1. ... Kg6!

Z namenom, da si na 2. Sg7 z 2. ... h5 odpre zatočišče na h6.

2. h5+!! Th5:

Izsiljeno, saj na 2. ... Kh5: steče že napovedana grožnja 3. Sg7+ Kg6, 4. Lf5 mat.

3. f5+ Tf5!, 4. g4!!

Prišli smo do odličnih škarij, iz katerih se bo izcimil mat.

4. ... Te5 (hvalevreden kot onemogel poskus črnega), 5. Lf5+! (privleče trdnjavo, kamor spada) Tf5: (če moraš, ni težko), 6. Sg7!!

In sedaj:

A) 6. ... Tf kamorkoli, 7. gh5: mat

B) 6. ... Th kamorkoli, 7. gf5: mat.

Le nekaj lepot, ki jih ta študija vsebuje, naštejmo:

1) simetrična končna pozicija;

2) skrajno skržene bele sile v končni poziciji;

3) nezamenljivi vrstni red 2. in 3. poteze. Po 2. f5+?? Tf5!! (ne pa 2. ... Kh5??, 3. Sf6 mat), 3. h5+ Kh5!!; 4. Lf5: g4!! in črni se izmuzne;

4. odložitev žetve, ki naj bi jo prinesle škarje, na potezo po 6., ki šele sama vdihne temu napadu vso njegovo pravo moč.

—o—

NOVA ENOTNA VIETNAMSKA DRŽAVA (dalje z 2. strani)

nemu naslovu seveda komunistična. V njej je samo ena stranka: imenuje se delavska komunistična stranka. Pričakovati je, da bo v zunanji politiki previdno manevrirala med Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Omeniti je tudi, da imajo Vietnamci zaseden del Kambodže vzhodno od reke Mekong (ob južnem delu »Hošiminhove steze«. Ni znano, če si mislijo tisto ozemlje priključiti, ali pa je morda že vključeno v novo državo.

—o—

Izšla je nova, 11. številka vestnika »Sloveni in Italia«, ki je kot posebna številka posvečen samo nedavni sodni razpravi proti nacističnim hudodelcem iz Rižarne.

Dekle z zaprtimi očmi

62

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

Njegova telesna stiska postane enaka njegovi duševni stiski...

Divje živali imajo brlog..., on pa, noselec ljubezni, nima niti usmiljenega nadvisa skale, da bi se stisnil pod njega.

Po obrazu mu curlja ledeni dež, obleka je premočena — Ludvig Hughe se prepusti usodi.

Postal je bitje brez misli...

Nagonsko poskusi iti dalje... Kam...? Proti čemu...?

Spotakne se na snegu... na ledu... Spodrsne mu... vstane... spodrsne spet...

Veter tuli tako močno, njegovi sunki so tako togotni, da ne more obstati na istem mestu

Kakor revno igračo ga besnost stvarstva peha naprej..., nazaj..., ga podi, ustavlja...

S stegnjenimi rokami, šklepetajoč z zobmi, trepetajoč od utrujenosti in mraza se spusti tedaj proti praznoti...

V črni noči, sredi vsega bučanja in tuljenja se je zaslísal strašen, a koj zadušen krik...

To je bil Ludvig Hughe, ki je padel in se valil v globino ene tistih razpok, ki ločijo Ledeniško morje od ledenika Orjak.

DVAINTRIDESETO POGLAVJE

Tisto noč Rozalina ni zaspala.

Razburjenje poslednjega srečanja jo je držalo zbujeno vso noč še bolj kot rohneje viharja.

In vendar se je zdelo, da se masivni hotel, čeprav mogočno naslonjen na vznožje neizmernih skalnih vznožij, maje pod sunki burje, kakor da ga bo zdaj velika roka orkana zagrabila in odnesla kot slamico v prepad.

Zlasti enkrat se je Rozalina vzravnila na postelji.

Zazdelo se ji je, da je zaslíšala onstran zaprtih polken človeški krik..., obupen klic na pomoč.

»Kdo je?...«

Prisluhnila je in srce ji je naglo udarjalo v prsih...

A niti za hip ni pomislila, da bi se bil Ludvig Hughe izgubil na gori, saj je bil hotel v Montenversu čisto blizu in zadnji vlak je odpeljal v Chamonix celo uro po zadnjem stavku Ludvika Hugha, ki ji je še vedno zvenel v spominu: »Kar mi tu odgovarjate, je zelo usodno!...«

TRIINTRIDESETO POGLAVJE

Drugo jutro se je pokazala na sinjem nebu v obrisih bleščeča veličastnoet vseh ledenikov, tako Charpoua, Leschauxa, Thendija, Orjaka, okrog katerega se je bial najbolj razdivjala nočna nevihta... In prav v ozadju obzorja, kot pregrada, velikanski branik Grandes Jorasses.

Vsi rožnati, vsi pozlačeni so se zasvetili drug za drugim vsi gorski špiki, veliki Charmoz, divji Grepon in lepa konica Orjaka.

(Dalje)

—o—

OBLETNICA PORAZA GENERALA CUSTERJA

V Združenih državah so priredili 25. junija spominsko slovesnost za stoletnico bitke, v kateri so Indijanci Sioux pod vodstvom poglavarja Sitting Bulla (Sedečega bika) skregala z možem, zašklepnitla misne duri ja in 264 njegovih vojakov, kar je bil najhujši poraz ameriške vojske v bojih proti Indijancem. Slovesnosti pa se je nepričakovano udeležilo tudi 150 Indijancev, ki so zaplesali zmagoslavni bojni ples okrog spomenika in demonstrirali za priznanje svojih pravic. Marsikak beli udeleženec se je malo zbal za svoj skalp.

zdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Nikake gotovosti o novi vladi

(Nadaljevanje s 1. strani)

treba nositi soodgovornosti za delo vlade in se izpostavljati kritiki leve v opoziciji. In boji se preiti v opozicijo zaradi odgovornosti, ki jo ta prinaša s seboj. Ta strah socialistov pred odgovornostjo je glavna hiba socialistične stranke in osnovno preklestvo vse italijanske politike. Radi bi ostali »čisti«, toda kdor hoče zidati, si mora nujno umazati roke z malto in tudi prevzeti odgovornost za to, če bo zid trden in raven ali ne. V socialistični stranki očitno vse preveč prevladuje mentaliteta intelektualcev De Martinovega kova, ki imajo pri vsakem konkretnem koraku sto pomislov, kakšne posledice bi lahko to imelo, namesto da bi prevladala mentaliteta delavcev, da je važno predvsem delo, ne pa razglabljanje in besedičenje. »Čist« ostane lahko le tisti, ki drži ves čas roke v žepih in samo od daleč gleda in kritizira tiste, ki delajo. To pa menda ni najbolj primerna vlo-

ga za stranko, ki trdi, da se bori za koristi delovnega ljudstva.

Na splošno se politični opazovalci nagibljejo k mnenju, da bo zaradi težav, ki jih bo delala socialistična stranka pri pogajanjih in zaradi morebitne trme krščanskih demokratov in njihove želje, da bi ohranili hegemonijo svoje stranke, sestajena nova vlada šele v začetku jeseni. Če bo prišlo prej do kakšne vlade, bo imela samo začasen, »počitniški« značaj in bo verjetno enobarvna kot sedanja. Nekateri komentatorji pa tudi menijo, da na daljši čas ne bo šlo brez pravega sporazuma med KD in KPI o komunistični podpori vladi v tej ali oni obliki ali brez odločnega sodelovanja socialistov v vladi, kar pomeni, da bi morala opustiti PSI vse svoje načrte o levi alternativi in o pritegovanju komunistov v vladni večini. To je tisto, nad čemer bodo morali socialisti izbrati, in od tega, kako se bodo odločili, bo odvisna tudi vsa italijanska politika po volitvah 20. junija.